

## नेपाल स्काउट सम्बन्धी कानूनलाई संशोधन र एकीकरण गर्न बनेको विधेयक

**प्रस्तावना :** नेपालका बालबालिका तथा युवालाई विश्व स्काउटको सिद्धान्त, आदर्श, मूल्य र मान्यता बमोजिम शारीरिक, बौद्धिक, सामाजिक, आध्यात्मिक विकास गरी अनुशासित, स्वयमसेवी, स्वावलम्बी र नैतिकवान बनाई नेपाल स्काउटलाई बढी सक्षम र सङ्गठित बनाउँदै राष्ट्र निर्माणमा सहभागी गराउन स्काउट सम्बन्धी प्रचलित कानूनलाई संशोधन र एकीकरण गरी समयानुकूल बनाउन वाञ्छनीय भएकाले,

सङ्घीय संसदले यो ऐन बनाएको छ।

### **परिच्छेद-१**

#### **प्रारम्भिक**

१. **संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ :** (१) यस ऐनको नाम “नेपाल स्काउट ऐन, २०८३” रहेको छ।  
(२) यो ऐन तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ।
२. **परिभाषा :** विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस ऐनमा,-
  - (क) “तोकिएको” वा “तोकिए बमोजिम” भन्नाले यो ऐन अन्तर्गत बनेको नियम वा विनियममा तोकिएको वा तोकिए बमोजिम सम्झनु पर्छ।
  - (ख) “नेपाल स्काउट” भन्नाले दफा ३ बमोजिम स्थापना भएको नेपाल स्काउट सम्झनु पर्छ।
  - (ग) “पदाधिकारी” भन्नाले प्रमुख आयुक्त, प्रदेश आयुक्त र स्थानीय आयुक्त सम्झनु पर्छ।
  - (घ) “प्रदेश आयुक्त” भन्नाले दफा ३२ को उपदफा (१) बमोजिमको प्रदेश आयुक्त सम्झनु पर्छ।
  - (ङ) “प्रदेश कार्यकारी समिति” भन्नाले दफा २० बमोजिमको प्रदेश कार्यकारी समिति सम्झनु पर्छ।
  - (च) “प्रदेश परिषद्” भन्नाले दफा १७ बमोजिमको प्रदेश परिषद् सम्झनु पर्छ।
  - (छ) “प्रदेश प्रमुख स्काउट” भन्नाले दफा १५ को उपदफा (३) बमोजिमको प्रदेश प्रमुख स्काउट सम्झनु पर्छ।
  - (ज) “प्रदेश सम्मलेन” भन्नाले दफा १६ बमोजिमको प्रदेश सम्मेलन सम्झनु पर्छ।
  - (झ) “प्रदेश स्काउट” भन्नाले दफा १५ बमोजिम प्रदेश स्काउट सम्झनु पर्छ।

- (ज) “प्रमुख आयुक्त” भन्नाले दफा ३१ बमोजिमको प्रमुख आयुक्त सम्झनु पर्छ।
- (ट) “प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत” भन्नाले दफा ३८ बमोजिम नियुक्त कर्मचारी सम्झनु पर्छ।
- (ठ) “प्रमुख स्काउट” भन्नाले दफा ७ को उपदफा (३) बमोजिमको व्यक्ति सम्झनु पर्छ।
- (ड) “मन्त्रालय” भन्नाले शिक्षा तथा खेलकुद मन्त्रालय सम्झनु पर्छ।
- (ढ) “राष्ट्रिय कार्यकारी समिति” भन्नाले दफा १२ बमोजिमको राष्ट्रिय कार्यकारी समिति सम्झनु पर्छ।
- (ण) “राष्ट्रिय परिषद्” भन्नाले दफा ९ बमोजिमको राष्ट्रिय परिषद् सम्झनु पर्छ।
- (त) “राष्ट्रिय सम्मेलन” भन्नाले दफा ८ बमोजिमको राष्ट्रिय सम्मेलन सम्झनु पर्छ।
- (थ) “सदस्य” भन्नाले दफा ३६ बमोजिमको नेपाल स्काउटको सदस्य सम्झनु पर्छ।
- (द) “स्थानीय आयुक्त” भन्नाले दफा ३२ को उपदफा (४) बमोजिमको स्थानीय आयुक्त सम्झनु पर्छ।
- (ध) “स्थानीय कार्यकारी समिति” भन्नाले दफा २८ बमोजिमको स्थानीय कार्यकारी समिति सम्झनु पर्छ।
- (न) “स्थानीय परिषद्” भन्नाले दफा २५ बमोजिमको स्थानीय परिषद् सम्झनु पर्छ।
- (प) “स्थानीय प्रमुख स्काउट” भन्नाले दफा २६ को उपदफा (३) बमोजिमको स्थानीय प्रमुख स्काउट सम्झनु पर्छ। (फ) “स्थानीय सम्मेलन” भन्नाले दफा २४ बमोजिमको स्थानीय सम्मेलन सम्झनु पर्छ।
- (ब) “स्थानीय स्काउट” भन्नाले दफा २३ बमोजिमको स्थानीय स्काउट सम्झनु पर्छ।

### नेपाल स्काउटसम्बन्धी व्यवस्था

३. नेपाल स्काउटको स्थापना : (१) नेपालका बालबालिका तथा युवालाई विश्व स्काउटको सिद्धान्त, आदर्श, मूल्य र मान्यता बमोजिम शारीरिक, बौद्धिक, सामाजिक, आध्यात्मिक विकास गरी अनुशासित, स्वयमसेवी, स्वावलम्बी र नैतिकवान बनाई राष्ट्र निर्माणमा सहभागी गराउन एक नेपाल स्काउटको स्थापना गरिएको छ।

(२) नेपाल स्काउटको केन्द्रीय कार्यालय काठमाडौं उपत्यकाभित्र रहनेछ।

४. नेपाल स्काउट स्वशासित, सङ्गठित र स्वयंसेवी संस्था हुने : (१) नेपाल स्काउट अविच्छिन्न उत्तराधिकारवाला एक स्वशासित, सङ्गठित र स्वयंसेवी संस्था हुनेछ।

(२) नेपाल स्काउटको आफ्नो एउटा छुट्टै छाप हुनेछ।

(३) नेपाल स्काउटले व्यक्ति सरह चल अचल सम्पत्ति प्राप्त गर्न, उपयोग गर्न, बेचबिखन गर्न वा अन्य कुनै किसिमले व्यवस्थापन गर्न सक्नेछ।

तर आफ्नो अचल सम्पत्ति बेचबिखन गर्नु अघि नेपाल सरकारको स्वीकृति लिनु पर्नेछ।

(४) नेपाल स्काउटले व्यक्ति सरह आफ्नो नामबाट नालिस उजूर गर्न र नेपाल स्काउट उपर पनि सोही नामबाट नालिस उजूर लाग्न सक्नेछ।

(५) नेपाल स्काउटले व्यक्ति सरह करार गर्न र करार बमोजिम अधिकार प्रयोग गर्न तथा दायित्व निर्वाह गर्न सक्नेछ।

(६) नेपाल स्काउटले नेपालका प्रचलित कानूनका अतिरिक्त विश्व स्काउट सङ्गठनको, सिद्धान्त, आदर्श, मूल्य र मान्यतामा रही कार्य गर्नेछ।

५. नेपाल स्काउटको उद्देश्य : नेपाल स्काउटको उद्देश्य देहाय बमोजिम हुनेछ :-

(क) विश्व स्काउटद्वारा प्रतिपादित सिद्धान्त, आदर्श, मूल्य, मान्यता र भावनासँग बालबालिका तथा युवालाई परिचित गराउँदै स्वयमसेवी, नैतिकवान तथा समाजसेवी बनाउने,

(ख) नेपाल स्काउटको माध्यमद्वारा बालबालिका तथा युवाको शारीरिक, बौद्धिक, सामाजिक, आध्यात्मिक विकास गरी जिम्मेवार, अनुशासित, स्वावलम्बी र नैतिकवान नागरिक बनाउने,

(ग) विपद् तथा दुर्घटनामा परेका व्यक्तिको उद्धार तथा मानवीय सहायता कार्यमा नेपाल स्काउटको परिचालन गर्ने, गराउने,

(घ) सम्बन्धित निकायको सहकार्य र समन्वयमा सामुदायिक सेवा तथा विकास र जनहित सम्बन्धी कार्य गर्ने, गराउने,

- (ड) शिक्षा, स्वास्थ्य, खेलकुद, वातावरण, भू-संरक्षण तथा प्राकृतिक स्रोतको उपयोग सम्बन्धमा जनउपयोगी कार्यक्रम सञ्चालन गर्न युवा जनशक्ति परिचालन गर्ने, गराउने।
६. प्रतीक चिन्ह इत्यादि : नेपाल स्काउटको प्रतीक चिन्ह, झण्डा, पोशाक, नियम, प्रतिज्ञा र गीत तोकिए बमोजिम हुनेछ।
७. संरक्षक र प्रमुख स्काउट : (१) प्रधानमन्त्री नेपाल स्काउटको संरक्षक रहनेछ।  
(२) संरक्षकले यस ऐन र यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियमावली बमोजिम दिएको निर्देशनको पालना गर्नु नेपाल स्काउटको कर्तव्य हुनेछ।  
(३) नेपाल सरकारको शिक्षा तथा खेलकुद मन्त्री नेपाल स्काउटको प्रमुख स्काउट रहनेछ।

### परिच्छेद-३

#### नेपाल स्काउटको सङ्गठनात्मक संरचना

८. राष्ट्रिय सम्मेलन गर्नुपर्ने : (१) नेपाल स्काउटको नीति निर्माण सम्बन्धमा मन्त्रालयलाई राय सुझाव दिन, दीर्घकालीन योजना स्वीकृत गर्न र राष्ट्रिय परिषद् तथा कार्यकारी समितिका सदस्य निर्वाचन गर्न प्रत्येक चार वर्षमा नेपाल स्काउटको राष्ट्रिय सम्मेलन हुनेछ।
- (२) राष्ट्रिय सम्मेलनमा देहाय बमोजिमका प्रतिनिधि सहभागी हुनेछन् :-
- (क) राष्ट्रिय परिषद् र राष्ट्रिय कार्यकारी समितिका पदाधिकारी र सदस्य,
  - (ख) प्रत्येक प्रदेशमा सम्पन्न स्काउट सम्मेलनबाट कम्तीमा दुईजना महिला सहित पाँचजनाका दरले निर्वाचित हुने पैँतीसजना स्काउट,
  - (ग) प्रत्येक स्थानीय तहमा सम्पन्न स्काउट सम्मेलनबाट एकजनाको दरले निर्वाचित हुने सात सय त्रिपन्नजना स्काउट,
  - (घ) राष्ट्रिय परिषद्ले समावेशी सिद्धान्त बमोजिम प्रतिनिधित्व हुने गरी मनोनयन गरेको कम्तीमा तीनजना महिला सहित सातजना स्काउट।
- (३) राष्ट्रिय सम्मेलनको अध्यक्षता प्रमुख स्काउटले गर्नेछ।
- (४) राष्ट्रिय सम्मेलनमा प्रतिनिधिको छनौट प्रकृया, योग्यता तथा अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ।
- (५) राष्ट्रिय सम्मेलनमा बहुमतद्वारा निर्णय हुनेछ।

९. राष्ट्रिय परिषद् : (१) नेपाल स्काउटमा एक राष्ट्रिय परिषद् रहनेछ।

(२) राष्ट्रिय परिषद्को गठन देहाय बमोजिम हुनेछ:-

- (क) नेपाल सरकारको शिक्षा तथा खेलकुद मन्त्री - अध्यक्ष
- (ख) सचिव, मन्त्रालय - सह-अध्यक्ष
- (ग) प्रमुख आयुक्त, नेपाल स्काउट - उपाध्यक्ष
- (घ) विपद् व्यवस्थापन हेर्ने प्रमुख, नेपाली सेना - सदस्य
- (ङ) विपद् व्यवस्थापन हेर्ने प्रमुख, नेपाल प्रहरी - सदस्य
- (च) विपद् व्यवस्थापन हेर्ने प्रमुख, सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल- सदस्य
- (छ) सभापति, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी - सदस्य
- (ज) प्रत्येक प्रदेशबाट कम्तीमा एकजना महिला सहित  
तीनजनाका दरले राष्ट्रिय सम्मेलनबाट निर्वाचित  
एककाइसजना - सदस्य
- (झ) प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, नेपाल स्काउट -सदस्य-सचिव

१०. राष्ट्रिय परिषद्को काम, कर्तव्य र अधिकार : राष्ट्रिय परिषद्को काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ:-

- (क) स्काउटको सिद्धान्त, आदर्श, मूल्य र मान्यता बमोजिम नीति तर्जुमा गर्ने,
- (ख) राष्ट्रिय कार्यकारी समितिबाट पेश भएको वार्षिक योजना तथा कार्यक्रम, प्रगति विवरण, लेखा परीक्षण प्रतिवेदन लगायतका प्रतिवेदन स्वीकृत गर्ने,
- (ग) नेपाल स्काउटको विनियम स्वीकृत गर्ने,
- (घ) नेपाल स्काउटको दीर्घकालीन गुरुयोजना तर्जुमा गरी स्वीकृतिका लागि राष्ट्रिय सम्मेलनमा पेश गर्ने,
- (ङ) कार्यकारी समितिका कार्यको कार्यसम्पादन मूल्याङ्कन गर्ने, गराउने,
- (च) राष्ट्रिय तथा अन्तरराष्ट्रिय स्काउटसँग कार्यकारी समितिले गरेका सम्झौता अनुमोदन गर्ने,
- (छ) नेपाल स्काउट सम्बन्धी कार्यमा कार्यकारी समिति, प्रदेश परिषद् र स्थानीय परिषद्लाई आवश्यक मार्गदर्शन प्रदान गर्ने,
- (ज) तोकिएबमोजिम अन्य कार्य गर्ने।

११. राष्ट्रिय परिषद्को बैठक : (१) राष्ट्रिय परिषद्को बैठक वर्षको कम्तीमा दुई पटक बस्नेछ।

(२) राष्ट्रिय परिषद्को कूल सदस्य सङ्ख्याको पचास प्रतिशत भन्दा बढी सदस्य उपस्थित भएमा परिषद्को बैठकको लागि गणपूरक सङ्ख्या पुगेको मानिनेछ।

(३) राष्ट्रिय परिषद्को बैठकको अध्यक्षता अध्यक्षले गर्नेछ र अध्यक्ष अनुपस्थित भएमा सह-अध्यक्षले र सह-अध्यक्ष समेतको अनुपस्थितिमा बैठक बस्नुपरेमा उपाध्यक्षले बैठकको अध्यक्षता गर्नेछ।

(४) राष्ट्रिय परिषद्को बैठकको निर्णय उपस्थित सदस्य सङ्ख्याको बहुमतद्वारा हुनेछ र मत बराबर भएमा अध्यक्षता गर्ने व्यक्तिले निर्णायक मत दिनेछ।

(५) राष्ट्रिय परिषद्को बैठकको निर्णयको अध्यक्ष र सदस्य-सचिवबाट प्रमाणित हुनेछ।

(६) राष्ट्रिय परिषद्को बैठक औचित्य र आवश्यकताका आधारमा अनलाइन माध्यमबाट समेत गर्न सकिनेछ।

(७) राष्ट्रिय परिषद्को बैठक सम्बन्धी अन्य कार्यविधि परिषद् आफैले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ।

१२. राष्ट्रिय कार्यकारी समिति : (१) नेपाल स्काउटको कार्यकारी निकायका रूपमा कार्य गर्न राष्ट्रिय कार्यकारी समिति रहनेछ।

(२) राष्ट्रिय कार्यकारी समितिको गठन देहाय बमोजिम हुनेछ:-

(क) प्रमुख आयुक्त - अध्यक्ष

(ख) सहसचिव, मन्त्रालय - सदस्य

(ग) राष्ट्रिय परिषद्का निर्वाचित सदस्यहरु मध्येबाट  
प्रमुख स्काउटले मनोनित गरेका कम्तीमा दुईजना  
महिला सहित चारजना - सदस्य

(घ) प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, नेपाल स्काउट - सदस्य-सचिव

(३) उपदफा (२) को खण्ड (ग) बमोजिमका सदस्य मनोनयन गर्दा दुईजना महिला र दुईजना पुरुष हुने गरी गर्नु पर्नेछ।

(४) उपदफा (२) को खण्ड (ग) बमोजिमका सदस्यको पदावधि चार वर्षको हुनेछ।

(५) उपदफा (४) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि कुनै सदस्यले नेपाल स्काउटको मूल्य, मान्यता तथा सिद्धान्त वा यस ऐन विपरीत कुनै कार्य गरेमा राष्ट्रिय

परिषद्ले निजलाई बाँकी अवधिको कार्य गर्न नपाउने गरी रोक लगाउन सक्नेछ र रोक लगाएको जानकारी राष्ट्रिय सम्मेलनमा गराउनु पर्नेछ।

तर त्यसरी रोक लगाउनु अघि निजलाई सफाईको उचित मौका दिनु पर्नेछ।

१३. राष्ट्रिय कार्यकारी समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार : राष्ट्रिय कार्यकारी समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ:-

- (क) नेपाल स्काउटको नीति निर्धारण गरी स्वीकृतिको लागि राष्ट्रिय परिषद्मा पेस गर्ने,
- (ख) राष्ट्रिय परिषद्को निर्णय तथा निर्देशन कार्यान्वयन गर्ने, गराउने,
- (ग) नेपाल स्काउटको वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम, आय-व्ययको विवरण तथा योजना तयार गरी स्वीकृतिको लागि राष्ट्रिय परिषद्समक्ष पेस गर्ने,
- (घ) नेपाल स्काउटको लेखापरीक्षण प्रतिवेदन लगायतका अन्य प्रतिवेदन स्वीकृतिका लागि राष्ट्रिय परिषद्समक्ष पेस गर्ने,
- (ङ) नेपाल स्काउटको विनियमावलीको मसौदा तयार गरी स्वीकृतिको लागि राष्ट्रिय परिषद्समक्ष पेस गर्ने,
- (च) आन्तरिक लेखापरीक्षणको लागि लेखापरीक्षकको नियुक्ति गर्ने र निजको पारिश्रमिक तोक्ने,
- (छ) नेपाल स्काउटको चलअचल सम्पत्तिको सञ्चालन, संरक्षण तथा व्यवस्थापन गर्ने,
- (ज) नेपाल स्काउटको लागि आर्थिक तथा अन्य स्रोत सङ्कलन गरी परिचालन गर्ने,
- (झ) विपद् वा दुर्घटनामा उद्धार कार्यमा प्रदेश तथा स्थानीय कार्यकारी समितिसँग सहकार्य र समन्वय गरी मानवीय सेवा कार्यमा स्काउटिङ्ग गर्ने, गराउने,
- (ञ) दक्ष जनशक्ति निर्माण गर्न प्रदेश तथा स्थानीय कार्यकारी समितिसँग समन्वय गरी तालिम तथा प्रशिक्षण कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने,
- (ट) अन्तरराष्ट्रियस्तरमा सम्बन्ध विस्तार र सुमधुर बनाउने,
- (ठ) विश्व स्काउट सङ्गठनबाट प्राप्त निर्देशन पालना गर्ने, गराउने,
- (ड) तोकिए बमोजिमका अन्य कार्य गर्ने।

१४. राष्ट्रिय कार्यकारी समितिको बैठक : (१) राष्ट्रिय कार्यकारी समितिको बैठक वर्षको कम्तीमा चार पटक बस्नेछ।

- (२) बैठकको अध्यक्षता राष्ट्रिय कार्यकारी समितिको अध्यक्षले गर्नेछ ।
- (३) बैठकमा बहुमतको निर्णय मान्य हुनेछ र मत बराबर भएमा अध्यक्षले निर्णायक मत दिनेछ ।
- (४) बैठकको निर्णयको प्रमाणीकरण अध्यक्ष र सदस्य-सचिवले गर्नेछ ।
- (५) राष्ट्रिय कार्यकारी समितिले कुनै विशेषज्ञ वा पदाधिकारी वा कुनै प्रदेशसँग सम्बन्धित विषयको हकमा राष्ट्रिय परिषद्मा सम्बन्धित प्रदेशबाट प्रतिनिधित्व गर्ने सदस्य वा प्रदेश स्काउटको अध्यक्षलाई बैठकमा आमन्त्रण गर्न सक्नेछ ।
- (६) राष्ट्रिय कार्यकारी समितिका अध्यक्ष र सदस्यले बैठकमा भाग लिएबापत नेपाल सरकार, अर्थ मन्त्रालयबाट स्वीकृत प्रचलित कार्य सञ्चालन निर्देशिकाले तोकेबमोजिमको बैठक भत्ता पाउनेछन् ।
- (७) राष्ट्रिय कार्यकारी समितिको बैठक औचित्य र आवश्यकताका आधारमा अनलाइन माध्यमबाट समेत गर्न सकिनेछ ।
- (८) राष्ट्रिय कार्यकारी समितिको बैठक सम्बन्धी कार्यविधि तथा अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

#### परिच्छेद-४

##### प्रदेश स्काउट

१५. प्रदेश स्काउट : (१) प्रदेश स्तरमा नेपाल स्काउटको नीति, योजना तथा कार्यक्रम सञ्चालन तथा समन्वय गर्न प्रदेश स्काउट रहनेछ ।

(२) प्रदेश सरकारको मुख्यमन्त्री प्रदेश स्काउटको संरक्षक हुनेछ ।

(३) प्रदेश सरकारको स्काउट सम्बन्धी विषय हेर्ने मन्त्री प्रदेश प्रमुख स्काउट हुनेछ ।

१६. प्रदेश सम्मेलन गर्नुपर्ने : (१) प्रदेश स्काउटको नीति निर्माण सम्बन्धमा सम्बन्धित मन्त्रालयलाई राय सुझाव दिन, दीर्घकालीन योजना स्वीकृत गर्न र प्रदेश परिषद् तथा प्रदेश कार्यकारी समितिका सदस्यको निर्वाचन गर्न प्रत्येक चार वर्षमा प्रदेश स्काउटको प्रदेश सम्मेलन गर्नु पर्नेछ ।

(२) प्रदेश सम्मेलनमा देहाय बमोजिमका प्रतिनिधि सहभागी हुनेछन् :-

(क) प्रदेश परिषद् र प्रदेश कार्यकारी समितिका पदाधिकारी र सदस्य,

(ख) प्रदेशभित्र रहेका प्रत्येक स्थानीय तहमा सम्पन्न स्काउट सम्मेलनबाट कम्तीमा एकजना महिला सहित तीनजनाका दरले निर्वाचित हुने स्काउट,

(ग) प्रदेश परिषद्ले समावेशी सिद्धान्त बमोजिम प्रतिनिधित्व हुने गरी मनोनयन गरेको कम्तीमा चारजना महिला सहित दशजना स्काउट।

(३) प्रदेश सम्मेलनको अध्यक्षता प्रदेश प्रमुख स्काउटले गर्नेछ।

(४) प्रदेश सम्मेलनमा प्रतिनिधिको छनौट प्रकृया, योग्यता तथा अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ।

१७. प्रदेश परिषद् : (१) प्रत्येक प्रदेश स्काउटमा एक प्रदेश परिषद् रहनेछ।

(२) प्रदेश परिषद्मा गठन देहाय बमोजिम हुनेछ:-

- |                                                                                                                       |              |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------|
| (क) प्रदेश सरकारको स्काउट सम्बन्धी विषय हेर्ने मन्त्री                                                                | - अध्यक्ष    |
| (ख) प्रदेश सचिव, प्रदेश सरकारको स्काउट सम्बन्धी विषय हेर्ने मन्त्रालय                                                 | - सह-अध्यक्ष |
| (ग) प्रदेश आयुक्त, प्रदेश स्काउट                                                                                      | - उपाध्यक्ष  |
| (घ) प्रदेश स्तरीय शिक्षा विकास निर्देशनालय प्रमुख                                                                     | - सदस्य      |
| (ङ) विपद् व्यवस्थापन हेर्ने प्रमुख, सम्बन्धित प्रदेशको नेपाली सेना                                                    | - सदस्य      |
| (च) विपद् व्यवस्थापन हेर्ने प्रमुख, सम्बन्धित प्रदेशको नेपाल प्रहरी                                                   | - सदस्य      |
| (छ) विपद् व्यवस्थापन हेर्ने प्रमुख, सम्बन्धित प्रदेशको सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल                                        | - सदस्य      |
| (ज) सभापति, सम्बन्धित प्रदेशस्थित नेपाल रेडक्रस सोसाइटी                                                               | - सदस्य      |
| (झ) प्रत्येक स्थानीय तहबाट एक जनाको दरले प्रतिनिधित्व हुने गरी प्रदेश सम्मेलनबाट निर्वाचित स्काउट                     | - सदस्य      |
| (ञ) समावेशी सिद्धान्त बमोजिम प्रतिनिधित्व हुने गरी प्रदेश सम्मेलनबाट निर्वाचित कम्तीमा तीनजना महिला सहित नौजना स्काउट | - सदस्य      |
| (ट) उपसचिव, प्रदेश सरकारको स्काउट सम्बन्धी विषय हेर्ने मन्त्रालय                                                      | - सदस्य-सचिव |

१८. प्रदेश परिषद्को काम, कर्तव्य र अधिकार : प्रदेश परिषद्को काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ:-

- (क) प्रदेश कार्यकारी समितिबाट पेश भएको वार्षिक योजना तथा कार्यक्रम, प्रगति विवरण, लेखा परीक्षण प्रतिवेदन लगायतका प्रतिवेदन स्वीकृत गर्ने,
- (ख) प्रदेश स्काउटको विनियम स्वीकृत गर्ने,
- (ग) प्रदेश स्काउटको दीर्घकालीन गुरुयोजना तर्जुमा गरी स्वीकृतिका लागि प्रदेश सम्मेलनमा पेश गर्ने,
- (घ) प्रदेश कार्यकारी समितिका कार्यको कार्यसम्पादन मूल्याङ्कन गर्ने, गराउने,
- (ङ) प्रदेश स्काउट सम्बन्धी कार्यमा प्रदेश कार्यकारी समिति, स्थानीय परिषद् र स्थानीय कार्यकारी समितिलाई आवश्यक मार्गदर्शन प्रदान गर्ने,
- (च) तोकिए बमोजिम अन्य कार्य गर्ने।

१९. प्रदेश परिषद्को बैठक : (१) प्रदेश परिषद्को बैठक वर्षको कम्तीमा दुई पटक बस्नेछ।

(२) प्रदेश परिषद्को कूल सदस्य सङ्ख्याको पचास प्रतिशत भन्दा बढी सदस्यहरु उपस्थित भएमा प्रदेश परिषद्को लागि गणपूरक सङ्ख्या पुगेको मानिनेछ।

(३) प्रदेश परिषद्को बैठकको अध्यक्षता अध्यक्षले गर्नेछ र अध्यक्ष अनुपस्थित भएमा सह-अध्यक्षले र सह-अध्यक्ष समेतको अनुपस्थितिमा बैठक बस्नुपरेमा उपाध्यक्षले बैठकको अध्यक्षता गर्नेछ।

(४) प्रदेश परिषद्को बैठकको निर्णय उपस्थित सदस्य सङ्ख्याको बहुमतद्वारा हुनेछ र मत बराबर भएमा अध्यक्षता गर्ने व्यक्तिले निर्णायक मत दिनेछ।

(५) प्रदेश परिषद्को बैठकको निर्णयको अध्यक्ष र सदस्य-सचिवबाट प्रमाणित हुनेछ।

(६) प्रदेश परिषद्को बैठक औचित्य र आवश्यकताका आधारमा अनलाइन माध्यमबाट समेत गर्न सकिनेछ।

(७) प्रदेश परिषद्को बैठक सम्बन्धी अन्य कार्यविधि प्रदेश परिषद् आफैले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ।

२०. प्रदेश कार्यकारी समिति : (१) प्रदेश स्काउटको कार्यकारी निकायका रूपमा कार्य गर्न प्रदेश कार्यकारी समिति रहनेछ।

(२) प्रदेश कार्यकारी समितिको गठन देहाय बमोजिम हुनेछ:-

(क) प्रदेश आयुक्त

- अध्यक्ष

(ख) उपसचिव, प्रदेश सरकारको स्काउट सम्बन्धी

विषय हेर्ने मन्त्रालय - सदस्य

(ग) प्रदेश सम्मेलनबाट निर्वाचित कम्तीमा एकजना महिला

सहित दुईजना - सदस्य

(घ) प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, प्रदेश स्काउट - सदस्य-सचिव

(३) उपदफा (२) को खण्ड (ग) बमोजिमका सदस्य मनोनयन गर्दा एकजना महिला र एकजना पुरुष हुने गरी गर्नु पर्नेछ।

(४) उपदफा (२) को खण्ड (ग) बमोजिमका सदस्यको पदावधि चार वर्षको हुनेछ।

(५) उपदफा (४) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि कुनै सदस्यले नेपाल स्काउटको मूल्य, मान्यता तथा सिद्धान्त वा यस ऐन विपरीत कुनै कार्य गरेमा प्रदेश परिषदले निजलाई बाँकी अवधिको कार्य गर्न नपाउने गरी रोक लगाउन सक्नेछ र त्यसरी रोक लगाएको जानकारी प्रदेश सम्मेलनमा गराउनु पर्नेछ।

तर त्यसरी रोक लगाउनु अघि निजलाई सफाईको उचित मौका दिनु पर्नेछ।

**२१. प्रदेश कार्यकारी समितिको बैठक :** (१) प्रदेश कार्यकारी समितिको बैठक वर्षको कम्तीमा चार पटक बस्नेछ।

(२) बैठकको अध्यक्षता प्रदेश कार्यकारी समितिको अध्यक्षले गर्नेछ।

(३) बैठकमा बहुमतको निर्णय मान्य हुनेछ र मत बराबर भएमा अध्यक्षले निर्णायक मत दिनेछ।

(४) बैठकको निर्णयको प्रमाणीकरण अध्यक्ष र सदस्य-सचिवले गर्नेछ।

(५) प्रदेश कार्यकारी समितिले कुनै विशेषज्ञ वा पदाधिकारी वा कुनै स्थानीय तहसँग सम्बन्धित विषयको हकमा प्रदेश परिषदमा सम्बन्धित स्थानीय तहबाट प्रतिनिधित्व गर्ने सदस्य वा स्थानीय तहको स्काउटको अध्यक्षलाई बैठकमा आमन्त्रण गर्न सक्नेछ।

(६) प्रदेश कार्यकारी समितिका अध्यक्ष र सदस्यले बैठकमा भाग लिएबापत प्रदेश सरकार, अर्थ सम्बन्धी मन्त्रालयबाट स्वीकृत मापदण्ड बमोजिमको बैठक भत्ता पाउनेछन्।

(७) प्रदेश कार्यकारी समितिको बैठक औचित्य र आवश्यकताका आधारमा अनलाइन माध्यमबाट समेत गर्न सकिनेछ।

(८) प्रदेश कार्यकारी समितिको बैठक सम्बन्धी कार्यविधि तथा अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ।

२२. प्रदेश कार्यकारी समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार : प्रदेश कार्यकारी समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछः-

- (क) प्रदेश स्काउटको नीति निर्धारण गरी स्वीकृतिको लागि प्रदेश परिषद्मा पेस गर्ने,
- (ख) प्रदेश परिषद्को निर्णय तथा निर्देशन कार्यान्वयन गर्ने, गराउने,
- (ग) प्रदेश स्काउटको वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम, आय-व्ययको विवरण तथा योजना तयार गरी स्वीकृतिको लागि प्रदेश परिषद्समक्ष पेस गर्ने,
- (घ) प्रदेश स्काउटको लेखापरीक्षण प्रतिवेदन लगायतका अन्य प्रतिवेदन स्वीकृतिका लागि प्रदेश परिषद्समक्ष पेस गर्ने,
- (ङ) प्रदेश स्काउटको विनियमावलीको मसौदा तयार गरी स्वीकृतिको लागि प्रदेश परिषद्समक्ष पेस गर्ने,
- (च) आन्तरिक लेखापरीक्षणको लागि लेखापरीक्षकको नियुक्ति गर्ने र निजको पारिश्रमिक तोक्ने,
- (छ) प्रदेश स्काउटको चलअचल सम्पत्तिको सञ्चालन, संरक्षण तथा व्यवस्थापन गर्ने,
- (ज) प्रदेश स्काउटको लागि आर्थिक तथा अन्य स्रोत सङ्कलन गरी परिचालन गर्ने,
- (झ) विपद् वा दुर्घटनामा उद्धार र सहयोग लगायतका कार्यमा राष्ट्रिय कार्यकारी समितिसँग समन्वय गरी कार्य गर्ने,
- (ञ) दक्ष जनशक्ति निर्माण गर्न राष्ट्रिय कार्यकारी समिति तथा स्थानीय तह कार्यकारी समितिसँग समन्वय गरी तालिम तथा प्रशिक्षण कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने,
- (ट) तोकिए बमोजिमका अन्य कार्य गर्ने।

#### परिच्छेद-५

#### स्थानीय स्काउट

२३. स्थानीय स्काउट : (१) स्थानीय तहमा नेपाल स्काउटको नीति, योजना तथा कार्यक्रम सञ्चालन तथा समन्वय गर्न स्थानीय स्काउट रहनेछ।

(२) गाउँपालिकाको अध्यक्ष वा नगरपालिकाको प्रमुख स्थानीय स्काउटको संरक्षक हुनेछ।

(३) उपदफा (२) बमोजिमको संरक्षकले तोकेको कार्यपालिकाको सदस्य प्रमुख स्थानीय स्काउट हुनेछ।

२४. स्थानीय सम्मेलन गर्नुपर्ने : (१) स्थानीय स्काउटको नीति निर्माण सम्बन्धमा राय सुझाव दिन, योजना स्वीकृत गर्न र स्थानीय परिषद् तथा स्थानीय कार्यकारी समितिका सदस्यको निर्वाचन गर्न प्रत्येक चार वर्षमा स्थानीय स्काउटको सम्मेलन गर्नु पर्नेछ।

(२) स्थानीय सम्मेलनमा देहाय बमोजिमका प्रतिनिधि सहभागी हुनेछन्:-

- (क) स्थानीय परिषद् र स्थानीय कार्यकारी समितिका पदाधिकारी र सदस्य,
- (ख) स्थानीय तहभित्र सञ्चालित स्काउटका तोकिए बमोजिमका प्रतिनिधि,
- (ग) स्थानीय परिषद्ले समावेशी सिद्धान्त बमोजिम प्रतिनिधित्व हुने गरी मनोनयन गरेको कम्तीमा एकजना महिला सहित तीनजना स्काउट।

(३) स्थानीय सम्मेलनको अध्यक्षता प्रमुख स्थानीय स्काउटले गर्नेछ।

(४) स्थानीय सम्मेलनमा प्रतिनिधिको छनौट प्रकृया, योग्यता तथा अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ।

२५. स्थानीय परिषद् : (१) प्रत्येक स्थानीय स्काउटमा एक स्थानीय परिषद् रहनेछ।

(२) स्थानीय परिषद्को गठन देहाय बमोजिम हुनेछ:-

- (क) स्थानीय स्काउटको संरक्षकले तोकेको कार्यपालिकाको सदस्य - अध्यक्ष
- (ख) स्थानीय आयुक्त, स्थानीय स्काउट - उपाध्यक्ष
- (ग) स्थानीय तहभित्र रहेका स्काउटका एकाइबाट स्थानीय सम्मेलनले निर्वाचित गरेका कम्तीमा तीनजना महिला सहित नौजना स्काउट - सदस्य
- (घ) स्थानीय तहमा रहेका सुरक्षा निकायका प्रमुख - सदस्य
- (ङ) सभापति, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, सम्बन्धित स्थानीय तह - सदस्य
- (च) स्थानीय तहको स्काउट हेर्ने अधिकृत कर्मचारी - सदस्य-सचिव

२६. स्थानीय परिषद्को बैठक : (१) स्थानीय परिषद्को बैठक वर्षको कम्तीमा दुई पटक बस्नेछ।

(२) स्थानीय परिषद्को कूल सदस्य सङ्ख्याको पचास प्रतिशतभन्दा बढी सदस्यहरू उपस्थित भएमा स्थानीय परिषद्को लागि गणपूरक सङ्ख्या पुगेको मानिनेछ।

(३) स्थानीय परिषद्को बैठकको अध्यक्षता अध्यक्षले गर्नेछ र अध्यक्षको अनुपस्थितिमा बैठक बस्नुपरेमा उपाध्यक्षले बैठकको अध्यक्षता गर्नेछ।

(४) स्थानीय परिषद्को बैठकको निर्णय उपस्थित सदस्य सङ्ख्याको बहुमतद्वारा हुनेछ र मत बराबर भएमा अध्यक्षता गर्ने व्यक्तिले निर्णायक मत दिनेछ।

(५) स्थानीय परिषद्को बैठकको निर्णयको अध्यक्ष र सदस्य सचिवबाट प्रमाणित हुनेछ।

(६) स्थानीय परिषद्को बैठक औचित्य र आवश्यकताका आधारमा अनलाइन माध्यमबाट समेत गर्न सकिनेछ।

(७) स्थानीय परिषद्को बैठक सम्बन्धी अन्य कार्यविधि स्थानीय परिषद् आफैले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ।

**२७. स्थानीय परिषद्को काम, कर्तव्य र अधिकार :** स्थानीय परिषद्को काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ :-

(क) स्थानीय कार्यकारी समितिबाट पेश भएको वार्षिक योजना तथा कार्यक्रम, प्रगति विवरण, लेखा परीक्षण प्रतिवेदन लगायतका प्रतिवेदन स्वीकृत गर्ने,

(ग) स्थानीय स्काउटको विनियम स्वीकृत गर्ने,

(घ) स्थानीय स्काउटको दीर्घकालीन गुरुयोजना तर्जुमा गरी स्वीकृतिका लागि स्थानीय सम्मेलनमा पेश गर्ने,

(ङ) स्थानीय कार्यकारी समितिका कार्यको कार्यसम्पादन मूल्याङ्कन गर्ने, गराउने,

(च) स्थानीय स्काउट सम्बन्धी कार्यमा स्थानीय कार्यकारी समितिलाई आवश्यक मार्गदर्शन प्रदान गर्ने,

(छ) तोकिएबमोजिम अन्य कार्य गर्ने।

**२८. स्थानीय कार्यकारी समितिको गठन :** (१) स्थानीय स्काउटको कार्यकारी निकायका रूपमा कार्य गर्न स्थानीय कार्यकारी समिति रहनेछ।

(२) स्थानीय कार्यकारी समितिको गठन देहाय बमोजिम हुनेछ:-

(क) स्थानीय आयुक्त - अध्यक्ष

(ख) स्थानीय सम्मेलनबाट निर्वाचित कम्तीमा एकजना महिला

सहित दुईजना

- सदस्य

(ग) अधिकृतस्तरको कर्मचारी (स्काउट हेर्ने), स्थानीय

तह

- सदस्य

(घ) सचिव, स्थानीय स्काउट

- सदस्य-सचिव

(३) उपदफा (२) को खण्ड (ग) बमोजिमका सदस्य मनोनयन गर्दा एकजना महिला र एकजना पुरुष हुने गरी गर्नु पर्नेछ।

(४) उपदफा (२) को खण्ड (ख) बमोजिमका सदस्यको पदावधि चार वर्षको हुनेछ।

(५) उपदफा (३) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि कुनै सदस्यले नेपाल स्काउटको मूल्य, मान्यता तथा सिद्धान्त वा यस ऐन विपरीत कुनै कार्य गरेमा स्थानीय परिषद्ले निजलाई बाँकी अवधिको कार्य गर्न नपाउने गरी रोक लगाउन सक्नेछ र रोक लगाएको जानकारी स्थानीय सम्मेलनमा गराउनु पर्नेछ।

तर त्यसरी रोक लगाउनु अघि निजलाई सफाईको उचित मौका दिनु पर्नेछ।

**२९. स्थानीय कार्यकारी समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार :** स्थानीय कार्यकारी समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछः-

- (क) स्थानीय स्काउटको वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम, आय-व्ययको विवरण तथा योजना तयार गरी स्वीकृतिको लागि स्थानीय परिषदसमक्ष पेस गर्ने,
- (ख) स्थानीय परिषद्को निर्णय तथा निर्देशन कार्यान्वयन गर्ने, गराउने,
- (ग) स्थानीय स्काउटको लेखापरीक्षण प्रतिवेदन लगायतका अन्य प्रतिवेदन स्वीकृतिका लागि स्थानीय परिषदसमक्ष पेस गर्ने,
- (घ) स्थानीय स्काउटको विनियमावलीको मसौदा तयार गरी स्वीकृतिको लागि स्थानीय परिषदसमक्ष पेस गर्ने,
- (ङ) आन्तरिक लेखापरीक्षणको लागि लेखापरीक्षकको नियुक्ति गर्ने र निजको पारिश्रमिक तोक्ने,
- (च) स्थानीय स्काउटको चलअचल सम्पत्तिको सञ्चालन, संरक्षण तथा व्यवस्थापन गर्ने,
- (छ) स्थानीय स्काउटको लागि आर्थिक तथा अन्य स्रोत सङ्कलन गरी परिचालन गर्ने,
- (ज) विपद् वा दुर्घटनामा उद्धार र सहयोग लगायतका कार्यमा प्रदेश तथा राष्ट्रिय कार्यकारी समितिसँग समन्वय गरी कार्य गर्ने,

- (झ) दक्ष जनशक्ति निर्माण गर्न प्रदेश कार्यकारी समिति तथा राष्ट्रिय कार्यकारी समितिसँग समन्वय गरी तालिम तथा प्रशिक्षण कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने,
- (ञ) तोकिए बमोजिमका अन्य कार्य गर्ने।

३०. स्थानीय कार्यकारी समितिको बैठक : (१) स्थानीय कार्यकारी समितिको बैठक वर्षको कम्तीमा चार पटक बस्नेछ।

- (२) बैठकको अध्यक्षता स्थानीय कार्यकारी समितिको अध्यक्षले गर्नेछ।
- (३) बैठकमा बहुमतको निर्णय मान्य हुनेछ र मत बराबर भएमा अध्यक्षले निर्णायक मत दिनेछ।
- (४) बैठकको निर्णयको अध्यक्ष र सदस्य-सचिवबाट प्रमाणित हुनेछ।
- (५) स्थानीय कार्यकारी समितिले कुनै विषयको सम्बन्धमा विशेषज्ञ वा पदाधिकारीलाई बैठकमा आमन्त्रण गर्न सक्नेछ।
- (६) स्थानीय कार्यकारी समितिका अध्यक्ष र सदस्यले बैठकमा भाग लिएबापत स्थानीय तहको स्वीकृत मापदण्ड बमोजिमको बैठक भत्ता पाउनेछन्।
- (७) स्थानीय कार्यकारी समितिको बैठक औचित्य र आवश्यकताका आधारमा अनलाइन माध्यमबाट समेत गर्न सकिनेछ।
- (८) स्थानीय कार्यकारी समितिको बैठक सम्बन्धी कार्यविधि तथा अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ।

#### परिच्छेद-६

##### पदाधिकारी तथा कर्मचारी सम्बन्धी व्यवस्था

३१. प्रमुख आयुक्त : (१) नेपाल सरकारले राष्ट्रिय परिषद् सदस्यहरूमध्येबाट नेपाल स्काउटको प्रमुख आयुक्त नियुक्ति गर्नेछ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम नियुक्ति हुने प्रमुख आयुक्तको योग्यता देहाय बमोजिम हुनेछ:-

- (क) नेपाली नागरिक,
- (ख) पैंतीस वर्ष पूरा भई साठी वर्ष उमेर ननाघेको,
- (ग) मान्यता प्राप्त विश्वविद्यालयबाट कम्तीमा स्नातक तह उत्तीर्ण भएको र नेपाल स्काउटसँग सम्बन्धित क्षेत्रमा कम्तीमा पन्ध्र वर्ष अनुभव प्राप्त गरेको,

- (घ) कुनै विदेशी मुलुकको स्थायी आवासीय अनुमति प्राप्त नगरेको वा प्राप्त गर्न निवेदन नदिएको,
  - (ङ) भ्रष्टाचार, जबरजस्ती करणी, मानव बेचबिखन तथा ओसारपसार, लागू औषध, सम्पत्ति शुद्धीकरण, राहदानी दुरुपयोग, अपहरण वा नैतिक पतन देखिने अन्य फौजदारी कसूरमा अदालतबाट सजाय नपाएको।
- (३) प्रमुख आयुक्तको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछः-
- (क) स्काउटको मूल्य, मान्यता तथा सिद्धान्त र नीति बमोजिम नेपाल स्काउटको विकास र विस्तारको लागि आवश्यक नीति योजना कार्यक्रम तयार गर्न राष्ट्रिय परिषद् र राष्ट्रिय कार्यकारी समितिलाई समन्वय र सहजीकरण गर्ने,
  - (ख) राष्ट्रिय परिषद् र राष्ट्रिय कार्यकारी समितिको निर्णय तथा निर्देशन कार्यान्वयन गर्ने, गराउने,
  - (ग) नेपाल स्काउटको वार्षिक कार्यक्रमको आन्तरिक मूल्याङ्कन गर्ने, गराउने र प्रगति विवरण राष्ट्रिय परिषद्को बैठमा पेश गर्ने,
  - (घ) नेपाल स्काउटको कार्य सञ्चालनको लागि श्रोत व्यवस्थापन गर्ने,
  - (ङ) नेपाल स्काउटको कार्य सञ्चालन तथा विकासको लागि शिक्षण, प्रशिक्षण तथा अनुसन्धान गर्ने, गराउने,
  - (च) तोकिए बमोजिमका अन्य कार्य गर्ने।

**३२. प्रदेश आयुक्त र स्थानीय आयुक्तसम्बन्धी व्यवस्था :** (१) प्रदेश सरकारले प्रदेश परिषद्का सदस्यमध्येबाट प्रदेश आयुक्त नियुक्ति गर्नेछ।

- (२) प्रदेश आयुक्तको योग्यता देहाय बमोजिम हुनेछः-
- (क) नेपाली नागरिक,
  - (ख) पैंतीस वर्ष पूरा भई साठी वर्ष उमेर ननाघेको,
  - (ग) मान्यता प्राप्त विश्वविद्यालयबाट कम्तीमा स्नातक तह उत्तीर्ण भएको र नेपाल स्काउटसँग सम्बन्धित क्षेत्रमा कम्तीमा दश वर्ष अनुभव प्राप्त गरेको,
  - (घ) कुनै विदेशी मुलुकको स्थायी आवासीय अनुमति प्राप्त नगरेको वा प्राप्त गर्न निवेदन नदिएको,

(ड) भ्रष्टाचार, जबरजस्ती करणी, मानव बेचबिखन तथा ओसारपसार, लागू औषध, सम्पत्ति शुद्धीकरण, राहदानी दुरूपयोग, अपहरण वा नैतिक पतन देखिने अन्य फौजदारी कसूरमा अदालतबाट सजाय नपाएको।

(३) उपदफा (१) बमोजिम नियुक्त हुने प्रदेश आयुक्तको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछः-

- (क) प्रदेश स्काउटको विकास र विस्तारको निमित्त आवश्यक नीति, योजना कार्यक्रम तयार गर्न प्रदेश परिषद र प्रदेश कार्यकारी समितिलाई सहयोग गर्ने,
- (ख) प्रदेश परिषद र प्रदेश कार्यकारी समितिको निर्णय, आदेश र निर्देशनहरू कार्यान्वयन गर्ने र गराउने,
- (ग) प्रदेश स्काउटको वार्षिक कार्यक्रमको आन्तरिक मूल्याङ्कन गर्ने, गराउने र प्रगति विवरणहरू प्रदेश परिषदको बैठमा पेश गर्ने,
- (घ) प्रदेश स्काउटको कार्य सञ्चालनको निमित्त आवश्यक श्रोतको खोजी गर्ने र प्राप्त श्रोतहरूको परिचालन गर्ने,
- (ङ) प्रदेश स्काउटका गतिविधिहरूको सञ्चालन तथा विकासको लागि शिक्षण, प्रशिक्षण तथा अनुसन्धानको व्यवस्था गर्ने, गराउने, र
- (च) अन्य तोकिए बमोजिमका कार्य गर्ने।

(४) सम्बन्धित स्थानीय तहले स्थानीय परिषद्का सदस्यहरूमध्येबाट स्थानीय आयुक्त नियुक्ति गर्नेछ।

(५) स्थानीय आयुक्तको योग्यता उपदफा (२) मा उल्लिखित प्रदेश आयुक्तको योग्यता सरह हुनेछ।

(६) उपदफा (४) बमोजिम नियुक्त हुने स्थानीय आयुक्तको काम, कर्तव्य र अधिकार तोकिए बमोजिम हुनेछ।

**३३. पदावधि :** प्रमुख आयुक्त, प्रदेश आयुक्त र स्थानीय आयुक्तको पदावधि नियुक्तिको मितिले चार वर्षको हुनेछ।

**३४. पद रिक्त हुने अवस्था :** (१) देहायको कुनै अवस्थामा प्रमुख आयुक्त, प्रदेश आयुक्त र स्थानीय आयुक्तको पद रिक्त हुनेछ :-

- (क) निजले आफ्नो पदबाट दिएको राजीनामा स्वीकृत भएमा,
- (ख) निजको मृत्यु भएमा,
- (ग) निज नेपाल स्काउटको सदस्य नरहेमा,

- (घ) निज सम्बन्धित स्काउटको परिषद सदस्य नरहेमा,
- (ङ) भ्रष्टाचार, जबरजस्ती करणी, मानव बेचबिखन तथा ओसारपसार, लागु औषध बिक्री वितरण तथा निकासी वा पैठारी, सम्पत्ति शुद्धीकरण, राहदानी दुरुपयोग, अपहरण तथा शरीर बन्धक सम्बन्धी कसूर वा नैतिक पतन देखिने फौजदारी कसूरमा अदालतबाट सजाय पाएमा,
- (च) निजले अन्य देशको नागरिकता वा स्थायी बसोबासको अनुमति लिएमा वा अनुमतिको लागि दरखास्त दिएमा,
- (छ) निजलाई यस ऐन बमोजिम पदबाट हटाइएमा,
- (ज) निज कुनै शारीरिक वा मानसिक रोग लागि वा अन्य कुनै कारणले आफ्नो पदीय दायित्व निर्वाह गर्न असक्षम भएको कुरा सम्बन्धित तहको कार्यकारी समितिबाट ठहर भएमा।

(२) नेपाल स्काउट, प्रदेश स्काउट र स्थानीय स्काउटको प्रमुख आयुक्त, प्रदेश आयुक्त र स्थानीय आयुक्तको राजीनामा स्वीकृति सम्बन्धी व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ।

(३) उपदफा (१) बमोजिम प्रमुख आयुक्त, प्रदेश आयुक्त र स्थानीय आयुक्तको पद छ महिनाभन्दा बढी अवधिको लागि रिक्त हुन आएमा यस ऐन बमोजिमको प्रक्रिया अपनाई बाँकी अवधिको लागि अर्को व्यक्तिलाई नियुक्त गरिनेछ।

**३५. पदबाट हटाउन सकिने :** (१) प्रमुख आयुक्त, प्रदेश आयुक्त र स्थानीय आयुक्तले आफ्नो पद बमोजिमको जिम्मेवारी पूरा नगरेमा, पद अनुकूलको आचरण पालन नगरेमा वा आफ्नो जिम्मेवारीको कार्य इमान्दारीपूर्वक नगरेमा निजलाई नियुक्त गर्ने अधिकारीले पदबाट हटाउन सक्नेछ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम पदबाट हटाउनु अघि निजलाई आफ्नो सफाई पेस गर्ने मौका दिनु पर्नेछ।

(३) प्रमुख आयुक्त, प्रदेश आयुक्त र स्थानीय आयुक्तलाई पदबाट हटाउने सम्बन्धी अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ।

**३६. नेपाल स्काउटको सदस्य :** (१) कुनै व्यक्ति नेपाल स्काउटको सदस्य हुन तोकिए बमोजिम स्काउट तालिम प्राप्त गरेको र कुनै राजनीतिक गतिविधिमा संलग्न नभएको हुनु पर्नेछ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको सदस्यले यो ऐन वा यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियम वा आचार संहिताको पालना नगरेमा वा आफ्नो पद, स्काउटको मर्यादा वा दायित्व विपरीतको कुनै कार्य गरेमा सम्बन्धित कार्यकारी समितिले छानविन गरी सदस्य कायम राख्न उपयुक्त नदेखेमा त्यस्तो व्यक्तिको सदस्यता निश्चित अवधिको लागि काममा रोक लगाउन वा सदस्यताबाट हटाउन सक्नेछ।

(३) उपदफा (२) बमोजिम कुनै व्यक्तिलाई सदस्यबाट काममा रोक लगाउनु वा हटाउनु अघि सफाइ पेस गर्ने मौका दिनु पर्नेछ।

**३७. एक भन्दा बढी पदमा रहन नपाउने :** (१) एकै व्यक्ति एकै अवधिमा नेपाल स्काउटको स्थानीय, प्रदेश र राष्ट्रिय तहका कुनै एक भन्दा बढी पदमा रहन पाउने छैन।

(२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि एकै अवधिमा माथिल्लो तहमा निर्वाचित हुन सक्नेछ।

तर माथिल्लो पदमा निर्वाचित भएमा निजको तल्लो पद स्वतः रिक्त हुनेछ।

**३८. प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत सम्बन्धी व्यवस्था :** (१) नेपाल स्काउट र प्रदेश स्काउटको प्रशासनिक प्रमुख भई कार्य गर्न क्रमशः एक-एक जना प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत रहनेछ।

(२) नेपाल स्काउट र प्रदेश स्काउटको प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतको नियुक्ति, योग्यता, काम, कर्तव्य र अधिकार, सेवा, शर्त, पारिश्रमिक तथा सुविधासम्बन्धी व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ।

(३) प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत सम्बन्धित स्काउटको लेखा उत्तरदायी अधिकृत हुनेछ र आफ्नो कार्यक्षेत्रभित्र रहेका स्काउटमा आर्थिक अनुशासन कायम गरी चल अचल सम्पत्तिको सुरक्षा गर्नु निजको कर्तव्य हुनेछ।

**३९. कर्मचारीसम्बन्धी व्यवस्था :** (१) नेपाल स्काउटमा नेपाल सरकारले स्वीकृत गरेको दरबन्दी बमोजिम कर्मचारी रहनेछन्।

(२) नेपाल स्काउट, प्रदेश स्काउट र स्थानीय स्काउटको कर्मचारीको पद तथा दरबन्दीसम्बन्धी व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ।

(३) उपदफा (२) बमोजिम पद तथा दरबन्दीको व्यवस्था गर्दा मन्त्रालयबाट स्वीकृत सङ्गठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षण बमोजिम गर्नु पर्नेछ।

(४) उपदफा (१) बमोजिमका कर्मचारीको योग्यता, पारिश्रमिक, सेवाका शर्त र सुविधा तथा अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ।

(५) प्रदेश स्काउटमा प्रदेश सरकारले स्वीकृत गरेको सङ्गठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षण बमोजिम कर्मचारी रहनेछन्।

#### परिच्छेद-७

#### नेपाल स्काउटको कोष, लेखा र लेखा परीक्षण

४०. नेपाल स्काउटको कोष : (१) नेपाल स्काउटको एउटा छुट्टै कोष हुनेछ र सो कोषमा देहायका रकमहरू रहनेछन्:-

- (क) नेपाल सरकारबाट प्राप्त रकम,
- (ख) अन्तरराष्ट्रिय सङ्घ संस्था, विदेशी सरकार वा एजेन्सीबाट प्राप्त रकम,
- (ग) कुनै व्यक्ति वा संस्थाले प्रदान गरेको रकम,
- (घ) सदस्यता शुल्कबाट प्राप्त रकम,
- (ङ) नेपाल स्काउटको सम्पत्ति व्यवस्थापन लगायतका आन्तरिक आय स्रोतबाट प्राप्त रकम,
- (च) अन्य कुनै स्रोतबाट प्राप्त रकम।

(२) उपदफा (१) को खण्ड (ख) बमोजिमको रकम प्राप्त गर्नु अघि नेपाल सरकार, अर्थ मन्त्रालयको सहमति लिनु पर्नेछ।

(३) उपदफा (१) बमोजिमको कोषमा रहने रकम कुनै 'क' वर्गको वाणिज्य बैंकमा खाता खोली राख्नु पर्नेछ।

(४) नेपाल स्काउटले प्रदेश स्काउट र स्थानीय स्काउटको लागि आवश्यक पर्ने रकम उपदफा (१) बमोजिमको कोषबाट विनियोजन गर्नेछ।

(५) नेपाल स्काउटद्वारा गरिने सबै खर्च उपदफा (१) बमोजिमको कोषबाट व्यहोरिनेछ।

(६) कोषको सञ्चालन तथा व्यवस्थापन सम्बन्धी अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ।

४१. प्रदेश स्काउटको कोष : (१) प्रदेश स्काउटको एउटा छुट्टै कोष हुनेछ र सो कोषमा देहायका रकमहरू रहनेछन्:-

- (क) प्रदेश सरकारबाट प्राप्त रकम,
- (ख) नेपाल स्काउटबाट प्राप्त रकम,
- (ग) कुनै व्यक्ति वा संस्थाले प्रदान गरेको रकम,

- (घ) प्रदेशस्तरका स्काउटका सदस्यको सदस्यता शुल्कबाट प्राप्त रकम,
- (ङ) नेपाल स्काउटको सम्पत्ति व्यवस्थापन लगायतका आन्तरिक आय स्रोतबाट प्राप्त रकम,
- (च) अन्य कुनै स्रोतबाट प्राप्त रकम।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको कोषमा रहने रकम प्रदेशभित्रको कुनै 'क' वर्गको वाणिज्य बैंकमा खाता खोली राख्नु पर्नेछ।

(३) प्रदेश स्काउटको लागि आवश्यक पर्ने रकम उपदफा (१) बमोजिमको कोषबाट विनियोजन गर्नेछ।

(५) प्रदेश स्काउटद्वारा गरिने सबै खर्च उपदफा (१) बमोजिमको कोषबाट व्यहोरिनेछ।

(६) कोषको सञ्चालन तथा व्यवस्थापन सम्बन्धी अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ।

४२. स्थानीय स्काउटको कोष : (१) स्थानीय स्काउटको एउटा छुट्टै कोष हुनेछ र सो कोषमा देहायका रकमहरू रहनेछन्:-

- (क) स्थानीय तहबाट प्राप्त रकम,
- (ख) नेपाल स्काउट र प्रदेश स्काउटबाट प्राप्त रकम,
- (ग) कुनै व्यक्ति वा संस्थाले प्रदान गरेको रकम,
- (घ) स्थानीयस्तरका स्काउटका सदस्यको सदस्यता शुल्कबाट प्राप्त रकम,
- (ङ) नेपाल स्काउटको सम्पत्ति व्यवस्थापन लगायतका आन्तरिक आय स्रोतबाट प्राप्त रकम,
- (च) अन्य कुनै स्रोतबाट प्राप्त रकम।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको कोषमा रहने रकम स्थानीय तहभित्रको कुनै 'क' वर्गको वाणिज्य बैंकमा खाता खोली राख्नु पर्नेछ।

(३) स्थानीय स्काउटको लागि आवश्यक पर्ने रकम उपदफा (१) बमोजिमको कोषबाट विनियोजन गर्नेछ।

(५) स्थानीय स्काउटद्वारा गरिने सबै खर्च उपदफा (१) बमोजिमको कोषबाट व्यहोरिनेछ।

(६) कोषको सञ्चालन तथा व्यवस्थापन सम्बन्धी अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ।

४३. लेखा र लेखापरीक्षण : (१) नेपाल स्काउट, प्रदेश स्काउट र स्थानीय स्काउटको आयव्ययको लेखा नेपाल सरकारले अपनाएको लेखा प्रणाली बमोजिम राख्नु पर्नेछ।

(२) नेपाल सरकारबाट प्राप्त रकमका सम्बन्धमा नेपाल स्काउट, प्रदेश स्काउट र स्थानीय स्काउटको आन्तरिक लेखापरीक्षण क्रमशः सम्बन्धित कार्यकारी समितिले नियुक्ति गरेको लेखापरीक्षकबाट र अन्तिम लेखापरीक्षण महालेखापरीक्षकको कार्यालयबाट हुनेछ।

(३) नेपाल स्काउट, प्रदेश स्काउट र स्थानीय स्काउटको लेखा, लेखासम्बन्धी कागजात र अन्य नगदी जिन्सीका सम्बन्धमा क्रमशः नेपाल सरकारको मन्त्रालय, प्रदेश सरकारको मन्त्रालय तथा स्थानीय तहले जुनसुकै बखत निरीक्षण गर्न सक्नेछ।

#### परिच्छेद-८

##### विविध

४४. वार्षिक प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्ने : (१) स्थानीय स्तरको स्काउटले आर्थिक वर्ष समाप्त भएको तीस दिनभित्र आफूले वर्ष भरी सम्पादन गरेका कामहरू तथा उपलब्धी र वर्ष भरी गरिएको खर्च तथा स्काउटको स्रोत साधनको अवस्था लगायतका विषयहरू समावेश गरिएको वार्षिक प्रतिवेदन तयार गरी सम्बन्धित स्थानीय तह र प्रदेश स्काउट समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ।

(२) प्रदेश स्काउटले उपदफा (१) बमोजिम स्थानीय स्तरको स्काउटबाट प्राप्त वार्षिक प्रतिवेदनमा उल्लिखित विषयहरू तथा आफूले वर्ष भरी सम्पादन गरेका कामहरू तथा उपलब्धी र वर्ष भरी गरिएको खर्च तथा स्काउटको स्रोत साधनको अवस्था समेटिएको वार्षिक प्रतिवेदन तयार गरी आर्थिक वर्ष समाप्त भएको साठी दिनभित्र प्रदेश सरकार र नेपाल स्काउट समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ।

(३) नेपाल स्काउटले उपदफा (२) बमोजिमको प्राप्त प्रतिवेदनमा उल्लिखित विषयहरू समेतलाई समावेश गरी आफूले वर्ष भरी सम्पादन गरेका कामहरू र तिनको उपलब्धी, त्यस्ता कामको लागि गरेको खर्च, नेपाल स्काउटको तथा स्रोत साधनको अवस्था, नेपाल स्काउटबाट भए गरेका अन्य काम कारवाही तथा नेपाल स्काउटको क्षेत्रमा देखिएका समस्या र सो को समाधानका उपाय समेत समावेश गरिएको वार्षिक प्रतिवेदन आर्थिक वर्ष समाप्त भएको नब्बे दिनभित्र मन्त्रालय मार्फत नेपाल सरकार समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ।

(४) नेपाल स्काउटले नेपाल सरकार समक्ष पेश गरेको वार्षिक प्रतिवेदन प्रत्येक वर्ष प्रकाशन गर्नु पर्नेछ।

४५. उपसमिति वा कार्यटोली गठन गर्न सक्ने : (१) नेपाल स्काउटको उद्देश्य पूर्तिका लागि सम्बन्धित कार्यकारी समितिले आवश्यकता अनुसार उपसमिति वा कार्यटोली गठन गर्न सक्नेछ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम गठन हुने उपसमिति वा कार्यटोलीको काम, कर्तव्य र अधिकार सम्बन्धित कार्यकारी समितिले तोके बमोजिम हुनेछ।

४६. भाग लिन नहुने : नेपाल स्काउटको सदस्यले नेपाल स्काउटको ठेक्कापट्टा लिन वा आफ्नो निजी स्वार्थ भएको कुनै काम कुरामा भाग लिन हुँदैन।

४७. सुविधा तथा बैठक भत्ता : (१) नेपाल स्काउटका प्रमुख स्काउट, प्रदेश स्काउट, स्थानीय स्काउट, प्रमुख आयुक्त, प्रदेश आयुक्त र स्थानीय आयुक्तको सेवा सुविधा सम्बन्धी व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ।

(२) प्रमुख आयुक्त, प्रदेश आयुक्त र स्थानीय आयुक्त बाहेकका सदस्य तथा पदाधिकारीहरूले बैठकमा भाग लिएबापत नेपाल सरकार, अर्थ मन्त्रालयबाट स्वीकृत प्रचलित कार्य सञ्चालन निर्देशिकाले तोकेबमोजिमको बैठक भत्ता पाउनेछन्।

४८. कर तथा भन्सार महशुल छुट : नेपाल स्काउटले विपद् व्यवस्थापन तथा उद्धार सम्बन्धी कार्यमा प्रयोग हुने सामग्री अन्य मुलुक वा अन्तरराष्ट्रिय संस्थाबाट पैठारी गर्दा लाग्ने कर तथा भन्सार महशुलमा नेपाल सरकारले प्रचलित कानून बमोजिम छुट दिन सक्नेछ।

४९. निर्देशन दिन सक्ने : (१) नेपाल सरकारले नेपाल स्काउटको काम कारबाही तथा सुधारको विषयमा आवश्यक निर्देशन दिन सक्नेछ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम दिइएको निर्देशन पालना गर्नु सम्बन्धित स्काउटको कर्तव्य हुनेछ।

(३) प्रदेश सरकार र स्थानीय तहले क्रमशः प्रदेश स्काउट र स्थानीय स्काउटको सम्बन्धमा आवश्यक निर्देशन दिन सक्नेछ। त्यसरी प्राप्त निर्देशनको पालना गर्नु सम्बन्धित स्काउटको कर्तव्य हुनेछ।

५०. अधिकार प्रत्यायोजन : (१) राष्ट्रिय परिषद्, प्रदेश परिषद् तथा स्थानीय परिषद्ले यो ऐन वा यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियम बमोजिम आफूलाई प्राप्त अधिकारहरूमध्ये केही अधिकार सम्बन्धित कार्यकारी समिति, प्रमुख आयुक्त, प्रदेश आयुक्त, स्थानीय आयुक्त वा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतलाई प्रत्यायोजन गर्न सक्नेछ।

(२) राष्ट्रिय कार्यकारी समिति, प्रदेश कार्यकारी समिति वा स्थानीय कार्यकारी समितिले यो ऐन वा यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियम बमोजिम आफूलाई प्राप्त अधिकारहरूमध्ये केही अधिकार सम्बन्धित प्रमुख आयुक्त, प्रदेश आयुक्त, स्थानीय आयुक्त वा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतलाई प्रत्यायोजन गर्न सक्नेछ।

५१. सहयोग गर्नु पर्ने : नेपाल स्काउटको काम कारवाहीका सम्बन्धमा आवश्यक सहयोग गर्नु सम्बन्धित सबैको कर्तव्य हुनेछ।
५२. नेपाल सरकारसँगको सम्पर्क : नेपाल स्काउटले नेपाल सरकारसँग सम्पर्क राख्दा मन्त्रालय मार्फत् राख्नु पर्नेछ।
५३. सपथ : नेपाल स्काउटका सम्पूर्ण सदस्य तथा पदाधिकारीहरूले तोकिए बमोजिम सपथ लिनु पर्नेछ।
५४. नियम बनाउने अधिकार : यस ऐन कार्यान्वयनका लागि नेपाल सरकारले नेपाल स्काउटको परामर्शमा आवश्यक नियम बनाउन सक्नेछ।
५५. विनियम बनाउने सक्ने : (१) यो ऐन वा यस अन्तर्गत बनेको नियमको अधिनमा रही राष्ट्रिय परिषद्ले आवश्यक विनियम बनाउन सक्नेछ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको विनियम बनाउँदा नेपाल सरकारमा आर्थिक व्ययभार पर्ने विषय भएमा नेपाल सरकार, अर्थ मन्त्रालयको स्वीकृति लिनु पर्नेछ।

५६. निर्देशिका, कार्यविधि वा मापदण्ड बनाउन सक्ने : (१) यस ऐनको कार्यान्वयन गर्न यस ऐन र यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियमावलीको अधिनमा रही मन्त्रालयले आवश्यकता अनुसार निर्देशिका, कार्यविधि वा मापदण्ड बनाउन सक्नेछ।

(२) यस ऐनबमोजिम प्रदेश र स्थानीय तहमा प्रदेश स्काउट वा स्थानीय स्काउटले गर्ने कार्य सम्पादन गर्न प्रदेश सरकार वा स्थानीय तहले आवश्यकता अनुसार कार्यविधि बनाउन सक्नेछ।

५७. ऐन कार्यान्वयन मापन : यो ऐन प्रारम्भ भएको पाँच वर्ष पूरा भएको एक वर्षभित्र र तत्पश्चात् प्रत्येक पाँच वर्ष पूरा भएको एक वर्षभित्र मन्त्रालयले ऐन कार्यान्वयनको मापन गर्नेछ र सोको प्रतिवेदन सङ्घीय संसद्को दुवै सदनको सम्बन्धित समितिमा पेस गर्नु पर्नेछ।
५८. खारेजी र बचाउ : (१) नेपाल स्काउट ऐन, २०५० खारेज गरिएको छ।

(२) नेपाल स्काउट ऐन, २०५० बमोजिम भए गरेका काम कारवाही यसै ऐन बमोजिम भए गरेको मानिनेछ।